

بررسی عارضه‌یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور با استفاده از الگوی ویس‌بورد

شهاب بهرامی^{۱*}، بی تا قبادی^۲ و شیرین محمدی^۳

Received: 24/11/2018
Accepted: 18/09/2019

صفحات: ۸۷-۱۰۲

دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۹/۰۳
پذیرش مقاله: ۱۳۹۸/۰۶/۲۷

چکیده

پژوهش حاضر با روش آمیخته انجام شد. جامعه‌ی آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل نخبگان و افراد آگاه به ورزش مدارس در مناطق محروم در استان کرمانشاه بودند که بر حسب انتخاب هدفمند تعداد ۱۳ نفر از آنان به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردید. جامعه‌ی آماری در بخش کمی شامل تمامی دبیران ورزش مناطق محروم استان کرمانشاه می‌باشد که اطلاعاتی از تعداد آنان در دسترس نمی‌باشد. ابزار پژوهش شامل مصاحبه نیمه ساختار مند و پرسشنامه محقق ساخته با ۲۲ سوال بود که سوالات آن بر اساس مدل ویس‌بورد طراحی گردیده بود. روایی صوری و محتوایی با استفاده از نظر خبرگان دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. در جهت تعیین پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مقدار ۰/۸۱ حاصل شد. روش‌های آماری استفاده شده در تحقیق حاضر شامل آزمون کلوموگراف اسمیرنوف، آزمون تحلیل عاملی، و همچنین آزمون تی تک‌نمونه‌ای بود. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که وضعیت عارضه‌های شناسایی شده از جمله اهداف، ساختار، پاداش، مکانیزم‌های مفید، ارتباطات و رهبری در شرایط نامطلوبی قرار دارند.

کلید واژگان: عارضه، ورزش مدارس، مناطق محروم، اهداف.

^۱ - گروه مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران

Email: deldardeldar334@gmail.com

نویسنده مسئول:

^۲ - دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

^۳ - دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

مقدمه

امروزه آموزش و پرورش، به عنوان یک سازمان مهم، سهم قابل توجهی از بودجه هر کشور را به خود اختصاص می‌دهد. با توجه به اهمیت و نقش تعلیم و تربیت، به خصوص در ابعاد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه، ضروری است در جهت بهبود کیفیت آموزش و پرورش، فعالیت‌های اساسی صورت گیرد تا از به هدر رفتن سرمایه‌های انسانی و مادی جلوگیری شود (Sobhani Nezhad & et al, 2017). آموزش و پرورش به عنوان یکی از ارکان توسعه پایدار شناخته شده است و فعالیت‌ها و برنامه‌های مدنظر آن در مسیر رشد و تعالی جوامع در ابعاد مختلف نقش بسزایی را دارا می‌باشد. کارکردهای آموزش و پرورش سبب گردیده است تا مسیر توسعه پایدار را از آن جست و جو نمود (Heinze & Zdroik, 2018). هر کشوری در جهان، بخش بزرگی از درآمد ملی خود را برای گسترش و بهبود کارایی آن اختصاص می‌دهد. در واقع آموزش و پرورش رکن اساسی جوامع انسانی محسوب می‌شود و شناسایی عوامل مؤثر در بهبود کارکرد این نهاد، پیدا کردن نقاط قوت و ضعف آن و ایجاد تغییرات مفید با توجه به نیازهای جامعه از ضروریات است (Hamidy & et al, 2017). آموزش و پرورش بعنوان بالاترین مرجع و سازمان حاکم بر ورزش مدارس در کشور، وظیفه توسعه و ترویج آن را بر عهده دارند. موفقیت آموزش و پرورش در این زمینه به اشاعه ورزش در مدارس گره خورده است. امروزه ورزش این پتانسیل را دارد که تاثیر مهمی را بر جامعه بگذارد (Christensen & Sørensen, 2009). ورزش نه تنها مزایایی برای سلامتی دارد بلکه در ویژگی‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی یک منطقه و کشور سهم دارد. توجه به تربیت بدنی و نشاط دانش‌آموزان یکی از موضوعات مهم در آموزش و پرورش است و همه ساله برنامه‌های متنوعی در این راستا انجام می‌شود که هدف عمده آن تاکید بر اهمیت ورزش و فعالیت‌های ورزشی برای عموم جامعه است (Sorkkila & et al, 2017).

سلامت بدنی دانش‌آموزان موجب می‌شود آنان وظایف و کارهای روزانه خود را بدون احساس خستگی انجام داده و توانایی لازم را برای مقابله با پیش آمدهای ناگهانی داشته باشند. در این زمینه یکی از مهمترین برنامه‌ها برای همزمانی رشد علم آموزی و سلامت، نهادینه کردن زنگ ورزش در مدارس است (Gutiérrez & et al, 2017). یکی از مشکلات کنونی کشور پایین بودن سرانه فضای ورزشی جامعه است. این مهم زمانی می‌تواند نگران کننده تلقی شود که دانش‌آموزان به عنوان قشر پذیرا و نیازمند ورزش، در شرایط بدتری نسبت به دیگر اقشار جامعه قرار دارند. در بسیاری کشورها ورزش مدارس به عنوان پلی برای رسیدن به بزرگ‌ترین موفقیت‌های ورزشی یاد می‌شود. در این زمینه کشور چین با گسترش ورزش در مدرسه به مدال‌های پرتعدادی در بازی‌های المپیک دست پیدا کرده است. این کشور کارگروه‌های ویژه‌ای برای نظارت بر ورزش مدارس دارد (He & et al, 2015). وابستگی ورزش قهرمانی به مدارس در کشور ایلات

متحدۀ آمریکا بیش از دیگر کشورها به چشم می خورد. این کشور بیشتر از الگوی چین برای توسعه ورزش در مدارس استفاده می کند. در این زمینه مدارس ژاپن از زنگ ورزش به عنوان شروعی برای شکل دادن قهرمانان آینده ژاپن در المپیک و جهان نام می برند. همچنین در سوئد یک دانش آموز ورزشکار تا هیجده سالگی علاوه بر برخورداری از انواع امکانات رایگان آموزشی، از تمام تسهیلات و امکانات ورزشی رایگان نیز بهره مند است (Trudeau & Shephard, 2008). سال ۱۳۰۶ هجری شمسی که زنگ ورزش در برنامه نظام آموزش کشور گنجانده شد، تداعی آن به یکی از خاطرات شیرین دانش آموزان تبدیل شده است. شاید مهمترین دل مشغولی های اوایل سال تحصیلی دانش آموزان، ساعت زنگ ورزش در برنامه هفتگی باشد (Razavy & et al, 2011). کارکردهای زنگ ورزش و به طور کلی ورزش در مدارس، سبب شده است که امروزه بسیاری از جوامع در مسیر رشد ورزش در جامعه، از قابلیت های ورزش در محیط های آموزشی از جمله دانشگاه و مدارس بهره گیرند (Hamidy & et al, 2017). Parkkari & et al (2017) اشاره داشتند که مسیر رشد و توسعه ورزش در جامعه، از ورزش مدارس عبور می کند که این مساله ضرورت توجه به ورزش مدارس را بیش از پیش مهم می نماید. زنگ ورزش به عنوان یک مساله مهم نقش اساسی و حیاتی در توسعه فرهنگ ورزشی در میان افراد را به وجود آورده است. این در حالی است که عدم شفافیت ها در مسیر ورزش مدارس در بسیاری از مناطق به خوبی درک می گردد (Kristiansen & Houlihan, 2017).

توسعه عدالت در برنامه ریزی ورزشی در مدارس سبب می گردد تا در تمامی مناطق، ورزش نهادینه گردد. این در حالی است که امروزه در بسیاری از مدارس، امکانات و تجهیزات ورزشی وجود ندارد، که این مساله سبب رشد بی عدالتی ها در مسیر توسعه تربیت بدنی در مدارس شده است (Mirzay & et al, 2015). عدم رعایت در توسعه ورزش در مدارس در مناطق مختلف سبب می گردد تا اهداف متصور از ورزش مدارس در هر جامعه ای به وجود نیاید. از این رو گسترش عدالت محوری در ورزش مدارس یکی از مسائل زیربنایی در مسیر دستیابی به اهداف عالی ورزش مدارس می باشد (Hamidy & et al, 2017). Parkkari & et al (2017) اشاره داشتند که عدم توجه به ورزش در برخی مناطق از جمله مناطق محروم سبب خواهد گردید تا نتوان از استعدادها و پتانسیل ها بهره لازم را برد. کارکردهای مناطق محروم در توسعه ورزش هر جامعه ای در برخی تحقیقات مورد اثبات قرار گرفته است. مناطق محروم به علت برخورداری از قوای جسمانی قوی تر نقش مهمی در پیشبرد ورزش به خصوص در ابعاد حرفه ای را دارد. در مناطق محروم استعدادهای ورزشی مختلفی را می توان شناسایی نمود که این کشف و بکارگیری این استعدادها از جمله وظایف مدارس و دانشگاه ها می باشد (Singh & et al, 2008). با توجه به پتانسیل مناطق محروم در بهبود ورزش در هر جامعه ای نیاز است در ورزش در سطوح تربیتی در این مناطق به شکل

مناسبتی برنامه‌ریزی و اجرایی گردد. این مساله نشان‌دهنده اهمیت تحقیق در جهت بهبود وضعیت ورزش در مدارس مناطق محروم کشور را نشان می‌دهد. این در حالی است که (Panter & et al, 2010) در تحقیق خود اشاره داشتند که نبود شواهد علمی کافی در خصوص ورزش در مدارس در تمامی مناطق به خصوص در مناطق روستایی، سبب گردیده است تا مشکلات بسیاری در برخی مناطق محروم به وجود آید. (Singh & et al (2008) نیز اشاره داشتند که امروزه تمرکز سازمان‌ها و دولت‌ها در توسعه ورزش مدارس، به توسعه ورزش در مدارس شهری می‌باشد و این مساله سبب عقب ماندگی سایر مدارس در حوزه ورزش شده است. کمبود تحقیقات در این حوزه و همچنین نبود بررسی‌های علمی در خصوص وضعیت مدارس به خصوص در مناطق محروم کشور سبب گردیده است تا شواهد علمی کمی در خصوص وضعیت ورزش در مدارس به خصوص در مناطق محروم کشور در دسترس باشد. این مساله سبب گردیده است تا نتوان از پتانسیل‌های ورزش در مدارس به خصوص در مناطق محروم کشور در ابعاد همگانی و قهرمانی استفاده لازم را برد و به نوعی استعدادهای ورزشی در این مناطق، مورد شناسایی قرار نگیرند و از همه مهمتر، فرهنگ توسعه ورزش در این مناطق به خوبی توسعه پیدا نکند. جهت شناسایی و بررسی مشکلات و عارضه‌های موجود روش‌ها و مدل‌های مختلفی وجود دارد که مدل ویس‌بورد یکی از کاربردی‌ترین مدل می‌باشد.

یکی از مدل‌هایی که در عارضه‌یابی سازمانی از آن استفاده می‌شود، مدل شش وجهی ویس‌بورد است. ماروین ویس‌بورد در سال ۱۹۷۶، ۶ طبقه را در مدل عمر سازمانی خود، توصیف می‌کند. باتوجه به اینکه طیف گسترده‌ای از ابزارها برای عارضه‌یابی سازمانی در دسترس می‌باشند. مدل ویس‌بورد به خاطر سادگی و کاربرد آن به طور گسترده استفاده می‌شود (Zaffar & et al, 2018). ویس‌بورد در اواسط دهه ۷۰ میلادی، الگوی شش‌جعبه‌ای خود را به عنوان ابزاری آسب شناسانه ارائه کرد و شش نقطه اصلی که در آن باید کارها به شکل درست انجام شود و ماهیت آن با سازمان سازگاری داشته باشد را جهت موفقیت سازمان معرفی کرد. این مدل همچنین توازن اهمیت عناصر رسمی و غیر رسمی سازمانی را نشان می‌دهد. به طور خلاصه مدل ویس‌بورد بر متغیرهای داخلی سازمان متمرکز است و میان این که سازمان چگونه است و چگونه باشد، سازگاری ایجاد می‌کند. این مدل از نظر بررسی فرایندها و ابعاد سازمان کاملتر و سطح تشخیص آن در سطح کل سازمان است. هنگامیکه که رهبران زمان کافی برای شناسایی عارضه‌یابی سازمانی ندارند و یا هنگامی که یک نقشه‌ی نسبتاً ساده‌ای برای توضیح سریع مورد نیاز است، مدل شش‌بعدی ویس‌بورد مفید است (Ahn & Kwon, 2018). طبق نظر ویس‌بورد شناسایی و حل یک مشکل باید به طور نظام‌مند انجام شود که یک گام در این فرایند عارضه‌یابی است که طریقی است برای تعیین شکاف یا تفاوت بین آنچه هست و آنچه باید باشد. ویس‌بورد، شش

حوزه یا بخش بسیار مهم (اهداف، ساختار، پرداخت یا، سازوکارهای هماهنگی و کنترل، روابط و رهبری) را مشخص کرده است (Karimian & et al, 2015). مشکلات متعددی به واسطه عدم توجه به ورزش مدارس به خصوص در مناطق محروم کشور شکل گرفته است. هدررفتن استعدادهای و نبود برنامه‌های فرهنگ‌سازی در این مناطق سبب گردیده است تا به نوعی فقرورزشی در این مناطق شکل گیرد. با این توجه ضرورت انجام تحقیقات جامع در راستای تقویت وضعیت ورزش مدارس به خصوص در مناطق محروم کشور به خوبی درک می‌گردد. خلا تحقیقاتی در این حوزه سبب گردیده است تا ابهامات اساسی در مسیر برنامه ریزی و گسترش ورزش مدارس در مناطق محروم کشور وجود داشته باشد. لذا تحقیق حاضر با هدف عارضه‌یابی ورزش در مناطق محروم سعی در پاسخ به این سوال دارد که عارضه‌های موجود در ورزش در مناطق محروم کشور چه می‌باشد؟ و اولویت‌بندی این عارضه‌ها به چه صورت می‌باشد؟

روش شناسی تحقیق

روش انجام این تحقیق آمیخته (کیفی و کمی) می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر در بخش کیفی شامل نخبگان و افراد آگاه به ورزش مدارس در مناطق محروم در استان کرمانشاه بودند که بر حسب انتخاب هدفمند تعداد ۱۳ نفر از آنان به عنوان نمونه تحقیق در بخش کیفی مشخص گردید. این افراد شامل برخی دبیران تربیت بدنی و مدیران تربیت بدنی بودند که در مناطق محروم استان کرمانشاه در طی دوران خدمت خود به فعالیت مشغول بودند. جامعه آماری این تحقیق در بخش کمی شامل تمامی دبیران ورزش مناطق محروم استان کرمانشاه می‌باشد که اطلاعاتی از تعداد آنان در دسترس نمی‌باشد. در زمان نامشخص بودن تعداد جامعه آماری، از فرمول حجم نمونه کوکران در شرایط نامشخص بودن جامعه آماری استفاده خواهد شد. بر اساس این فرمول، در این شرایط تعداد نمونه عدد ثابت ۳۸۴ خواهد بود (Sarani & Elahy, 2016؛ Masti & Fakhrayi, 2014). با این توجه تعداد ۳۸۴ دبیر ورزش به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. در جهت بررسی این مناطق، ابتدا لیستی از مناطق محروم کشور در استان کرمانشاه، مطابق با جلسه هیئت وزیران در سال ۱۳۸۸، مشخص گردید و بر اساس انتخاب خوشه‌ای تصادفی، تعداد ۳ شهرستان به عنوان شهرستان‌های هدف انتخاب گردیدند و سپس ۳۸۴ دبیر ورزش مد نظر از این مناطق مشخص گردیدند. بر اساس تصویب هیئت دولت در سال ۱۳۸۸ در استان کرمانشاه، ۸ شهرستان محروم شامل قصرشیرین، جوانرود، سرپل ذهاب، گیلانغرب، پاوه، ثلاث باباجانی، دالاهو و روانسر وجود دارد که پس از انتخاب تصادفی، ۳ شهرستان سرپل ذهاب، پاوه و روانسر به عنوان مناطق هدف مشخص گردیدند و پرسشنامه‌ها در میان دبیران ورزش حاضر در این شهرستان‌ها و

روستاهای اطراف شهرستان‌ها تقسیم و پس از تکمیل جمع‌آوری گردید. در نهایت تعداد ۳۶۱ پرسشنامه تکمیل شده از میان دبیران ورزش این مناطق، جمع‌آوری گردید. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق در بخش کیفی شامل مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته بود و در بخش کمی شامل پرسشنامه محقق‌ساخته بر اساس مدل ویس‌بورد بود که دارای ۲ بخش جمعیت‌شناختی و سوالات اصلی به تعداد ۲۲ سوال بود. سوالات اصلی این تحقیق پس از بررسی پیشینه تحقیق و بررسی نظرات تعدادی از خبرگان با استفاده از پرسشنامه باز مشخص گردید. سوالات این بخش بر اساس طیف پنج‌ارزشی لیکرت طراحی گردید. روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظر خبرگان دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت و به منظور بررسی روایی سازه این پرسشنامه از تحلیلی عاملی اکتشافی استفاده شد. همچنین برای تعیین پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۱ مشخص گردید. روش‌های آماری استفاده شده در تحقیق حاضر شامل آزمون کلموگراف اسمیرنف در جهت تعیین نرمال بودن داده‌های تحقیق، آزمون تحلیل عاملی اکتشافی در جهت بررسی روایی سازه پرسشنامه و همچنین آزمون تی‌تک نمونه‌ای در جهت بررسی وضعیت هر یک از مولفه‌های تحقیق می‌باشد. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق حاضر در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ و PLS انجام گردید. همچنین در بخش کیفی تحقیق از کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده گردید.

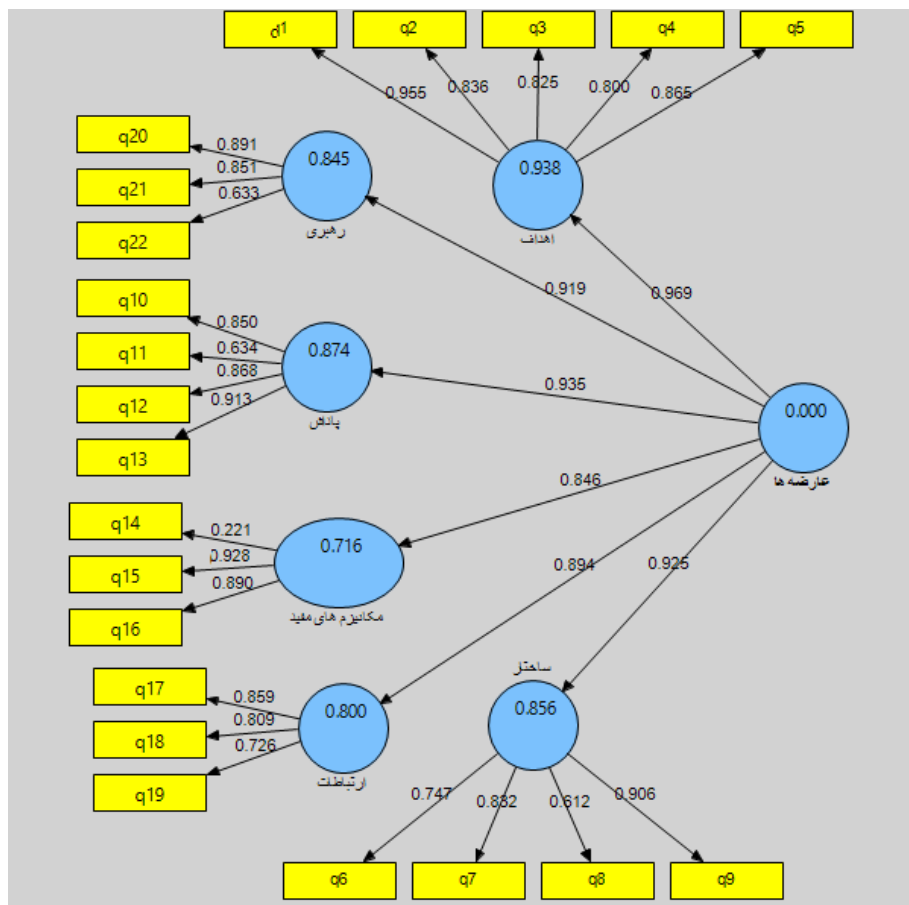
یافته‌های تحقیق

نتایج توصیفی تحقیق نشان داد که ۸۴٫۵ درصد دبیران ورزش اعلام نمودند که از وضعیت ورزش در مدارس خود رضایت ندارند. ۷۵ درصد پاسخ‌دهندگان ذکر کردند که در حال حاضر امکانات ورزشی در حداقل استانداردهای موجود در اختیار ندارند. میزان سطح تحصیلات دبیران ورزش شامل ۵۸/۲ درصد دارای سطح تحصیلی کارشناسی و پایین‌تر، ۴۰/۷ درصد دارای سطح تحصیلی کارشناسی ارشد و تعداد ۱/۱ درصد دارای سطح تحصیلی دکتری بودند. همچنین از میان نمونه‌های تحقیق ۲۰/۷ درصد افراد زن و ۷۹/۳ درصد افراد مرد بودند. به منظور شناسایی عارضه‌یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور باز بررسی نظرات خبرگان در قالب روش کیفی استفاده گردید. پس از انجام کدگذاری‌ها، ویژگی‌های مستخرج از مصاحبه‌ها مشخص گردید. جدول شماره ۱، نتایج کیفی تحقیق حاضر را نشان می‌دهد.

جدول ۱: کدگذاری باز، محوری و انگیزشی

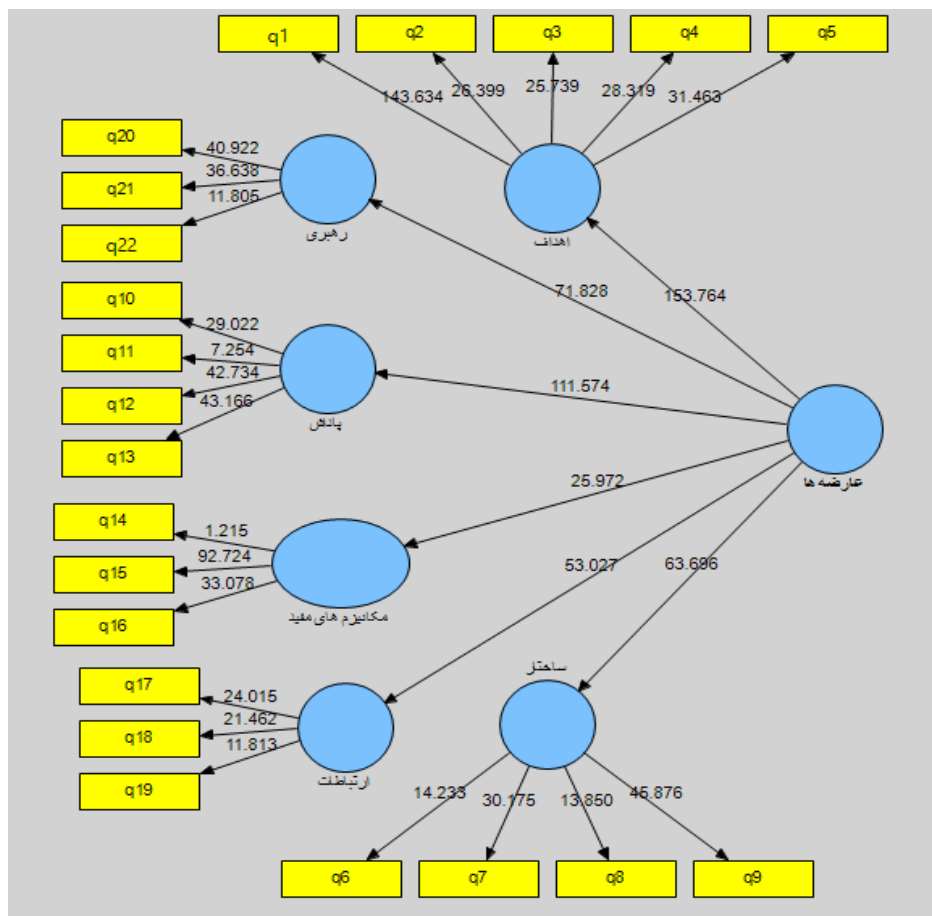
مقوله ها	ویژگی های استخراج شده
اهداف	<ul style="list-style-type: none"> - نامشخص بودن اهداف متصور از ورزش در میان معلمان، مدیران، دانش آموزان و خانواده های آنان - عدم توانایی دبیران تربیت بدنی در ایجاد اهداف متصور از زنگ ورزش و پیاده سازی اهداف خود متناسب با استانداردها - عدم تقسیم بندی اهداف متصور از ورزش در گروه های سنی و جنسیتی مختلف - عدم نظارت و ارزیابی در خصوص میزان دستیابی به اهداف متصور از ورزش - عدم حمایت آموزش و پرورش مناطق محروم در خصوص ایجاد اهداف ورزش در مدارس در راستای استانداردهای موجود
ساختار	<ul style="list-style-type: none"> - نامشخص بودن جایگاه ورزش در مدارس - نامشخص بودن شرح شغل مدیران و معلمان ورزش در حوزه ورزش مدارس - صرف بودجه های مربوط به ورزش در سایر حوزه ها و فعالیت های مدارس - فقدان جلسات پیشبرد اهداف ورزش در مدارس
پاداش	<ul style="list-style-type: none"> - عدم وجود سیستم انگیزشی در جهت ترویج ورزش در مدارس - نامشخص بودن شرایط دریافت پاداش ها در حوزه ورزش - فقدان پاداش های ورزشی به دانش آموزان در تمامی حوزه های درسی - پایین بودن میزان انگیزش دبیران ورزش در جهت فعالیت در مناطق محروم
مکانیزم های مفید	<ul style="list-style-type: none"> - فقدان سیستم ارزیابی دبیران ورزشی - نبود سیستم استعدادیابی در میان دانش آموزان - نبود فرایند نیازسنجی در ورزش مدارس
ارتباطات	<ul style="list-style-type: none"> - عدم وجود ارتباطات مناسب میان مدارس با ادارات آموزش و پرورش منطقه و استان - عدم وجود ارتباطات سازمانی در جهت استفاده از پتانسیل های ورزشی سایر سازمان ها از سوی آموزش و پرورش - نامناسب بودن تعاملات میان دبیران تربیت بدنی و مدیران مدارس
رهبری	<ul style="list-style-type: none"> - نامناسب بودن سطح تسلط دبیران ورزش بر دانش آموزان در زنگ ورزش - پایین بودن میزان تلاش های دانش آموزان در حین ورزش به علت اعمال سبک رهبری نامناسب دبیران ورزشی - تصمیم گیری های سطحی و مقطعی توسط مدیران مدارس در ورزش

نتایج کیفی تحقیق نشان داد که ۲۲ عارضه از طریق مصاحبه های انجام شده استخراج گردید که این ویژگی ها در ۶ دسته عارضه شامل اهداف، ساختار، پاداش، مکانیزم های مفید، ارتباطات و رهبری دسته بندی گردیدند. شکل ۱ و ۲ مدل اندازه گیری و میزان ضرایب معنی داری تی، عارضه یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور را نشان می دهد.

شکل شماره ۱: مدل اندازه‌گیری تحقیق

شکل ۲: ضرایب معنی داری T تحقیق

جدول ۲ جمع بندی از مدل های اندازه گیری و ضرایب معنی داری تی عارضه یابی ورزش در مدارس مناطق محروم کشور را به نمایش گذاشته است.

جدول ۲. خلاصه نتایج آماری مدل تحقیق

تاثیر	T	عارضه ها
۰/۹۶۹	۱۵۳/۷۶۴	اهداف
۰/۹۲۵	۶۳/۶۹۶	ساختار
۰/۹۳۵	۱۱۱/۵۷۴	پاداش
۰/۸۴۶	۲۵/۹۷۲	مکانیزم های مفید
۰/۸۹۴	۵۳/۰۲۷	ارتباطات
۰/۹۱۹	۷۱/۸۲۸	رهبری

نتایج تحقیق نشان داد که در میان عارضه‌های ورزش در مدارس مناطق محروم کشور، اهداف با میزان تاثیر ۰/۹۶۹ مهمترین عارضه مشخص گردیده است. به منظور بررسی بزارش مدل تحقیق حاضر از شاخص‌های برازش مربوط روش معادلات ساختاری با رویکرد پی‌ال‌اس استفاده گردید. جدول ۳ نتایج مربوط به شاخص‌های برازش مدل فوق را نشان می‌دهد.

جدول ۳. شاخص‌های بزارش مدل تحقیق

اهداف	ساختار	پاداش	مکانیزم‌های مفید	ارتباطات	رهبری
آلفای کرونباخ	۰/۸۵	۰/۸۷	۰/۹۴	۰/۹۰	۰/۸۸
پایایی ترکیبی	۰/۷۱	۰/۸۶	۰/۷۲	۰/۷۵	۰/۷۱
روایی همگرا	۰/۶۱	۰/۶۵	۰/۵۷	۰/۶۴	۰/۶۱
R2	۰/۸۵	۰/۸۷	۰/۷۱	۰/۸۰	۰/۸۴
Q2	۰/۶۲	۰/۵۵	۰/۵۹	۰/۵۲	۰/۵۴
GOF	۰/۷۲۵	۰/۶۹۱	۰/۶۴۷	۰/۶۴۴	۰/۶۷۳

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش تحقیق نشان داد که مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی عارضه‌ها در هر ۶ عارضه، بالاتر از ۰/۷ می‌باشد که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد. همچنین نتایج تحقیق مشخص نمود که میزان روایی همگرا برای تمامی عارضه‌ها بالاتر از سطح معیار ۰/۴ می‌باشد که نشان دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا تحقیق می‌باشد. همچنین روایی واگرا در تحقیق حاضر نیز در قالب ماتریس عارضه در عارضه، مورد بررسی و تایید قرار گرفت. همچنین مطابق با شکل شماره ۱ تمامی بارهای عاملی مربوط به عارضه‌ها، بیش از ۰/۴ می‌باشد که نشان دهنده مناسب بودن این معیار می‌باشد.

با توجه به سه مقدار ۰، ۰،۳۳ و ۰،۶۷ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای R2 معرفی شده است و در همه عارضه‌ها، مقدار بیشتر از ۰،۶۷ به دست آمد که نشان از مناسب بودن این شاخص دارد. با توجه به سه مقدار ۰،۰۲، ۰،۱۵ و ۰،۳۲ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای Q2 معرفی شده است و در همه عارضه‌ها، مقدار بیشتر از ۰،۳۲ به دست آمد که نشان از مناسب بودن این شاخص دارد. با توجه به سه مقدار ۰،۰۱، ۰،۲۵ و ۰،۳۶ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است و در همه عارضه‌ها، مقدار

بیشتر از ۰,۳۶ به دست آمد که نشان از برآزش کلی قوی مدل دارد. با این توجه مشخص گردید که مدل ارائه شده در تحقیق حاضر، از برآزش مناسبی برخوردار می باشد. پس از مشخص شدن عارضه‌های موجود در ورزش مدارس مناطق محروم از آزمون تی تک نمونه ای در جهت بررسی هر یک از عارضه‌ها استفاده گردید. جدول شماره ۳ نتایج این آزمون را نشان می دهد.

جدول شماره ۴: بررسی وضعیت عارضه‌های موجود در ورزش مدارس مناطق محروم

عارضه ها	میانگین	انحراف استاندارد	تی	درجه آزادی	سطح معناداری
اهداف	۲/۰۱	۰/۵۴۲	-۶/۸۷۵	۳۶۰	۰/۰۰۱
ساختار	۲/۵۸	۰/۴۲۱	-۳/۲۵۱	۳۶۰	۰/۰۰۱
پاداش	۲/۱۲	۰/۳۲۹	-۵/۵۵۸	۳۶۰	۰/۰۰۱
مکانیزم‌های مفید	۲/۰۸	۰/۲۲۸	-۶/۱۰۲	۳۶۰	۰/۰۰۱
ارتباطات	۲/۲۷	۰/۱۵۹	-۴/۶۹۸	۳۶۰	۰/۰۰۱
رهبری	۲/۴۵	۰/۱۳۹	-۴/۰۱۷	۳۶۰	۰/۰۰۱

همان طور که نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای نشان می‌دهد، میزان عارضه‌های شناسایی شده در تحقیق شامل عارضه‌های مدل ویس بورد در تمامی ابعاد و حوزه‌ها پایین تر از سطح میانگین عدد ۳ می باشند. با توجه به سطح معناداری که پایین تر از ۰/۰۵ می باشد، لذا می‌توان اعلام داشت که این عارضه‌ها در شرایط نامطلوبی قرار دارند. در این بین وضعیت عارضه مربوط به اهداف ورزش در مدارس مناطق محروم، در شرایط نامناسب‌تری نسبت به سایر عارضه‌ها قرار دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که برخی عارضه‌ها در ورزش مدارس در مناطق محروم وجود دارد که این عارضه همگی در شرایط نامناسبی قرار دارند. نتایج تحقیق حاضر مشخص نمود که اهداف، ساختار، پاداش، مکانیزم‌های مفید، ارتباطات و رهبری همگی از جمله عارضه‌های موجود در ورزش مدارس در مناطق محروم می‌باشد که این عارضه‌ها همگی در شرایط نامطلوب قرار دارند. (Jewett et al (2014) در تحقیق خود اشاره داشتند که نبود اهداف مشخص در ورزش مدارس سبب گردیده است تا بی نظمی‌هایی در این حوزه به وجود آید. از طرفی (Hwang & et al (2016)

اشاره داشتند که نبود ساختار مناسب در مسیر ترقی ورزش مدارس یکی از مشکلات موجود در این حوزه می‌باشد. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (Jewett & et al, 2014؛ Hwang & et al, 2016) همخوان می‌باشد. به نظر می‌رسد نبود اهداف روشن و همچنین نامشخص بودن برخی جنبه‌های موجود در ساختار ورزش مدارس سبب گردیده است تا میزان اهمیت ورزش در مدارس مناطق محروم به نازل ترین حد خود رسد. این مساله ناشی از نبود فرهنگ‌سازی مناسب در خصوص کارکردهای ورزش در میان دانش آموزان می‌باشد. این مساله سبب گردیده است تا تمرکز مدیران مدارس و مسئولین آموزش و پرورش در جهت رفع مشکلات و کاستی‌ها در حوزه‌های غیرورزشی در مدارس گردد و از طرفی حتی در برخی موارد بسیاری از بودجه‌ها و امتیازات مربوط به ورزش را به سمت حوزه‌های غیرورزشی مدارس سوق دهند. این مساله در تحقیق (shdown-Franks & et al (2017) به خوبی مشخص گردیده بود. آنان در تحقیق خود اشاره داشتند که نبود ضرورت در مسیر توسعه ورزش سبب می‌گردد تا بسیاری از امتیازها و فرصت‌های موجود در حوزه ورزش در امور غیرورزشی صرف گردد. این مساله به عنوان یکی بی‌عدالتی کاملاً مشخص می‌تواند ضربات سنگینی بر پیکره ورزش در مدارس داشته باشد.

این در حالی است که (Moschny & et al (2011 اشاره داشتند که با توجه به ضرورت‌های درک شده از ورزش مدارس کشور آلمان و همچنین فواید اثبات شده ورزش در مدارس، لزوم اعمال پاداش‌های مالی و غیرمالی در جهت ترغیب فرهنگ ورزش در مدارس به خوبی درک می‌گردد. این مساله سبب گردیده است تا ورزش به خوبی از منظر پاداش و نیازهای انگیزشی در سطح مطلوبی باشد. با این توجه می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (Moschny & et al (2011) ناهمخوان می‌باشد. با توجه به وجود تفاوت‌های مشخص شده در وضعیت ورزش در مدارس در کشور ایران و کشور آلمان سبب گردیده است تا این ناهمخوانی به وجود آید. از طرفی (Wang & et al (2002 در تحقیق خود مشخص نمودند که فرایندهای مناسب در مسیر ترقی ورزش مدارس به عنوان یکی از مسائل مهم به شکل جدی با مشکلاتی مواجه می‌باشد. از این رو می‌توان چنین اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (Wang & et al (2002 همخوان می‌باشد. وجود مشکلات جدی در مدارس به خصوص در مناطق محروم سبب گردیده است تا تمرکز مدارس در انجام امور اولیه و ساده خود می‌باشند و اکثراً به علت تحت فشار بودن از منظر مالی، ساختاری و امکاناتی تمامی به توسعه ورزش در مدارس ندارند. این مساله سبب گردیده است تا معضلات مربوط به پاداش و مکانیزم‌های مفید به عنوان یکی از مشکلات بارز در ورزش مدارس در مناطق محروم، خود را نشان دهد. از طرفی (Naylor & et al (2015 در تحقیق خود اشاره داشتند که رهبری و مشکلات مربوط به آن یکی از ضعف

ها و معضلات فعلی در عرصه ورزش مدارس می‌باشد. همچنین (Ridgers & et al, 2012) اشاره داشتند که ارتباطات نامناسب به عنوان یکی از مشکلات موجود در عرصه ورزش مدارس می‌باشد که سبب گردیده است تا معضلات جدی برای ورزش مدارس به وجود آورد. از این رو می‌توان اعلام داشت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات (Naylor & et al, 2015؛ Ridgers & et al, 2012) همخوان می‌باشد. مدیریت و رهبری به عنوان یک عامل موثر در تمامی حوزه‌ها و عرصه‌ها نقش اساسی در مسیر رشد و توسعه ورزش دارد. ورزش در مدارس به عنوان یک نیاز اساسی می‌بایستی در مسیر مناسب خود حرکت نماید. این مساله نیازمند تقویت شدید عرصه‌های رهبری در ورزش مدارس می‌باشد. وجود مشکلات مهارتی شدید در میان دبیران ورزش و عدم تسلط آنان بر زنگ ورزش مدارس سبب گردیده است تا در مناطق محروم کشور، ورزش مدارس به حال خود رها شده باشد و این مساله سبب گردیده است تا اهداف متصور از زنگ ورزش در مدارس به خوبی شکل نگیرد.

در ورزش مدارس مناطق محروم مشکلات و عارضه‌های وجود دارد که این مشکلات و عارضه‌ها بدون نگاه جدی از سوی وزارت آموزش و پرورش رفع نخواهد گردید. وزارت آموزش و پرورش به عنوان متولی ورزش در مدارس، به نظر می‌رسد نتوانسته است عدالت ورزشی را در سراسر کشور به وجود آورد. با فرض اینکه محروم بودن برخی نقاط کشور از منظر مالی و امکاناتی، باز این وزارتخانه در مسیر برنامه ریزی ورزشی مدارس، نتوانسته است بر اساس نیازهای متفاوت و همچنین ویژگی‌های متنوعی که در سطح کشور وجود دارد، برنامه‌ها و طرح‌های اختصاصی را ایجاد نماید. طرح ریزی برخی برنامه‌ها و ارائه نسخه یکسان برای ورزش مدارس در کشور به عنوان یکی از مهمترین مشکلات ورزش مدارس به خوبی درک می‌گردد. بسیاری از ورزش‌هایی که امروزه به عنوان ورزش‌های اساسی در مدارس طرح ریزی می‌گردد، کوچکترین قابلیت اجرا در مناطق محروم کشور را دارا نمی‌باشد و این مساله به خودی خود سبب گردیده است تا ورزش در این مناطق با حداقل پیشرفت‌ها همراه باشد. این مساله سبب گردیده است تا بسیاری از مشکلات موجود در ورزش مدارس در مناطق محروم در مرحله اول شناسایی نگردد و در ادامه ضمن شناسایی شدن، توان و همت رفع آن وجود نداشته باشد. تحقیق حاضر ضمن شناسایی عارضه‌های موجود در ورزش مدارس، ضمن بهبود شواهد علمی در این حوزه و افزایش آگاهی‌ها در خصوص این عارضه‌ها، اثبات نمود که تمامی عارضه‌ها در شرایط خطرناکی وجود دارند که این مساله سبب بروز بحران در ورزش مدارس در مناطق محروم کشور شده است. امید است نتایج تحقیق حاضر سبب بهبود ضرورت در مسیر توسعه ورزش مدارس در میان مدیران در آموزش و پرورش کشور گردد. در جهت انجام تحقیق محدودیت‌های از جمله دسترسی سخت به برخی مدارس و دبیران ورزش در مناطق محروم و همچنین عدم امکان انجام تحقیق حاضر در سایر

استان ها جهت مقایسه های تحلیلی بر حسب مناطق جغرافیایی وجود داشت. با توجه به اهمیت عارضه اهداف در تحقیق حاضر، پیشنهاد می گردد تا با تقسیم بندی اهداف متصور از ورزش در گروه های سنی و جنسیتی مختلف به بهبود و کیفیت آموزش ها و فعالیت ها در مدارس اقدام نمود. همچنین با توجه به اهمیت عارضه اهداف در تحقیق حاضر، پیشنهاد می گردد تا با ایجاد کمیته های ارزیابی و نظارت بر حسن انجام فعالیت در ورزش مدارس مناطق محروم به بهبود وضعیت کیفی و کمی ورزش در مدارس مناطق محروم اقدام نمود. همچنین با توجه به نتایج تحقیق حاضر مبنی بر اهمیت عارضه پاداش، پیشنهاد می گردد تا با ایجاد سیستم تشویقی در آموزش و پرورش و توجه این سیستم به عملکرد افراد در مناطق محروم به تقویت ورزش در مدارس مناطق محروم اقدام نمود. همچنین با توجه به اهمیت عارضه پاداش در تحقیق حاضر، پیشنهاد می گردد تا با ایجاد برخی پاداش های مادی و معنوی به دبیران ورزش مناطق محروم و ایجاد عدالت در جهت ارائه این پاداش ها به تقویت عملکرد دبیران ورزش مدارس مناطق محروم کشور اقدام نمود

منابع

- Ahn, H. Y., & Kwon, S. B. (2018). Effect of Organizational Diagnosis, Job Satisfaction and Organizational Commitment of a Single-grade Korean Medicine Hospital Using Six-Box Model. *The Korean Journal of Health Service Management*, 12(1), 35-46.
- Ashdown-Franks, G., Sabiston, C. M., Solomon-Krakus, S., & O'Loughlin, J. L. (2017). Sport participation in high school and anxiety symptoms in young adulthood. *Mental Health and Physical Activity*, 12, 19-24. [in Persian]
- Elahi, A., & Sarani, H. (2016). Reliability and Validation of Quality of Service Questionnaire in Sports (Sport Servers), *Applied Research in Sport Management*, 5(3), 55-63. [in Persian]
- Christensen, M. K., & Sørensen, J. K. (2009). Sport or school? Dreams and dilemmas for talented young Danish football players. *European Physical Education Review*, 15(1), 115-133.
- Hamidi, M., Vahdani, H., Khabiri, M., & Alidoost, E. (2017). Formulating strategies for physical education and sports activities of the Ministry of Education, *Family and Research*, 14 (34), 33-50. [in Persian]
- Gutiérrez, M., Gil-Madrona, P., Prieto-Ayuso, A., & Díaz-Suarez, A. (2017). Appropriate behaviours in physical education and the sport at school and validation of the questionnaire. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 17(2), 99-110.
- He, M., Xiang, F., Zeng, Y., Mai, J., Chen, Q., Zhang, J., & Morgan, I. G. (2015). Effect of time spent outdoors at school on the development of myopia

- among children in China: a randomized clinical trial. *Jama*, 314(11), 1142-1148.
- Heinze, K. L., & Zdroik, J. (2018). School board decision-making and the elimination of sport participation fees. *Sport, Education and Society*, 23(1), 53-67.
- Hwang, S., Feltz, D. L., Kietzmann, L. A., & Diemer, M. A. (2016). Sport Involvement and Educational Outcomes of High School Students: A Longitudinal Study. *Youth & Society*, 48(6), 763-785.
- Jewett, R., Sabiston, C. M., Brunet, J., O'Loughlin, E. K., Scarapicchia, T., & O'Loughlin, J. (2014). School sport participation during adolescence and mental health in early adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 55(5), 640-644.
- Karimian, J., Taheri, B., Sadeghpour, M., & Sadeghpour, A. (2015). Pathology of Isfahan University of Medical Sciences based on Weisbord six box model and its relation with mental health. *Journal of education and health promotion*, 4. [in Persian]
- Kristiansen, E., & Houlihan, B. (2017). Developing young athletes: The role of private sport schools in the Norwegian sport system. *International Review for the Sociology of Sport*, 52(4), 447-469.
- Masti, E., & Fakhrai, S. (2014). Investigating the Relationship Between Women's Employment Status and Their Social Health (Case Study of Maragheh Women), *Sociology Studies*, 6 (24), 117-133
- Mirzaee, I., Mirzaee, M., & Zare, A. (2015). Examining barriers to using information technology in physical education in education (case study: deprived areas of the country), *applied research in sports management*, 4 (15), 123-133. [in Persian]
- Moschny, A., Platen, P., Klaaßen-Mielke, R., Trampisch, U., & Hinrichs, T. (2011). Barriers to physical activity in older adults in Germany: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 8(1), 121.
- Naylor, P. J., Nettlefold, L., Race, D., Hoy, C., Ashe, M. C., Higgins, J. W., & McKay, H. A. (2015). Implementation of school based physical activity interventions: a systematic review. *Preventive medicine*, 72, 95-115.
- Panter, J. R., Jones, A. P., Van Sluijs, E. M., & Griffin, S. J. (2010). Neighborhood, route, and school environments and children's active commuting. *American journal of preventive medicine*, 38(3), 268-278.
- Parkari, J., Pasanen, K., Jussila, A. M., Oksanen, R., Ojala, A., Autio, K., & Kannus, P. (2017). SPORTS AND EXERCISE SAFETY IN FINLAND—LIVE: AN IMPLEMENTATION PROGRAM TO SPORT CLUBS AND SCHOOLS. *Br J Sports Med*, 51(4), 371-371.
- Razavi, M., Shabani Bahar, Gh., & Sajadi, S. (2011). Analysis of Factors Affecting the Quality of Part of the Physical Education Course of Teaching Schools from the Viewpoint of Sports Teachers, *Journal of Management and Motor Behavior*, 7 (14), 103-113. [in Persian]

- Ridgers, N. D., Salmon, J., Parrish, A. M., Stanley, R. M., & Okely, A. D. (2012). Physical activity during school recess: a systematic review. *American journal of preventive medicine*, 43(3), 320-328.
- Singh, G. K., Kogan, M. D., & van Dyck, P. C. (2008). A multilevel analysis of state and regional disparities in childhood and adolescent obesity in the United States. *Journal of community health*, 33(2), 90-102.
- Sobhani Nezhad, M., Najafi, H., & NorAbadi, S. (2017). Concept of Excellence and Critique of its Status in the Basic Document of the Education of Iran, *National Studies*, 18 (2), 25-44. [in Persian]
- Sorkkila, M., Aunola, K., & Ryba, T. V. (2017). A person-oriented approach to sport and school burnout in adolescent student-athletes: The role of individual and parental expectations. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 58-67.
- Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(1), 10.
- Wang, C. K., Chatzisarantis, N. L., Spray, C. M., & Biddle, S. J. (2002). Achievement goal profiles in school physical education: Differences in self-determination, sport ability beliefs, and physical activity. *British Journal of Educational Psychology*, 72(3), 433-445.
- Zaffar, J., Naeem, M., & Jamal, W. (2018). Organizational Diagnosis using Weisbord Model: A Comparative Study of Health Sector in Peshawar. *Global Management Journal for Academic & Corporate Studies*, 8(1), 43-52.